METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Notitie invoering rechtmatigheidsverantwoording

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Wat gaat er veranderen? 3
3. Rollen en verantwoordelijkheden 4
   3.1 Algemeen Bestuur 4
   3.2 Dagelijks Bestuur 4
   3.3 Accountant controleert de getrouwheid 4
4. De rechtmatigheidsverantwoording 5
   4.1 Algemeen 5
   4.2 Verantwoordingsgrens 5
   4.3 Rapportagegrens 7
5. Onderbouwing rechtmatigheidsverantwoording 7
   5.1 Algemeen 7
   5.2 Intern controleplan MRE 8
6. Controle door de accountant 9
   6.1 Materialiteit 9
   6.2 Accountantscontrole 9
   6.3 Samenhang bevindingen MRE en accountant 10
   6.4 Gaan MRE en de accountant geen dubbel werk doen? 10
7. Conclusie 11

Bijlage 1: Model van de rechtmatigheidsverantwoording 12

Bijlage 2: Intern controleplan 2022 13

1. Inleiding

Vanaf het verslagjaar 2022 vindt een verandering plaats in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt dat in lijn met wet- en regelgeving wordt gehandeld, maar is het Dagelijks Bestuur (DB) aan zet.

Tot en met het verslagjaar 2021 gaven externe accountants nog een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening af. Natuurlijk waren gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen al zelf verantwoordelijk voor het handhaven van de financiële wet- en regelgeving. Maar vanaf 2022 moeten ze aantonen dat dit ook daadwerkelijk zo is, dat de budgetten inderdaad rechtmatig besteed worden. Voor de Metropoolregio Eindhoven (MRE) betekent dit dat het DB zelf de rechtmatigheidsverklaring opstelt. En dat stelt hoge eisen aan de kwaliteit van de processen en de interne controle die worden uitgevoerd.

In de voorliggende notitie zal worden uiteengezet welke gevolgen de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft voor MRE. Ook worden een aantal belangrijke uitgangspunten voor de rechtmatigheidsverantwoording expliciet gemaakt. Deze uitgangspunten zijn onder meer afgeleid van het (concept) controleprotocol 2022-2025 dat in februari 2022 aan het Algemeen Bestuur (AB) ter vaststelling wordt voorgelegd. De voorliggende notitie is afgestemd met de huidige externe accountant en deze heeft bevestigd dat een en ander een goede basis is om te komen tot een betrouwbare rechtmatigheidsverantwoording.

2. Wat gaat er veranderen?

In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste wijzigingen weergegeven als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. In de linkerzijde van de tabel is de situatie weergegeven zoals deze van toepassing was tot en met het verantwoordingsjaar 2021. Aan de rechterzijde is de situatie weergegeven zoals deze vanaf het verantwoordingsjaar 2022 geldt als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

	Tot 2021	**Vanaf 2022**
Stap 1	• Normenkader wordt vastgesteld • Accountant toetst aan normenkader	• Normenkader wordt vastgesteld • DB toetst aan normenkader
Stap 2	• Accountant rapporteert over getrouwe beeld en rechtmatigheid • Rechtmatigheidsfouten en onzekerheden zijn medebepalend voor de strekking van de controleverklaring	• DB rapporteert over rechtmatigheidsfouten en eventuele onduidelijkheden • Accountant betrekt de rechtmatigheids-verantwoording bij het oordeel over de getrouwheid
Stap 3	• AB spreekt met accountant over bevindingen rechtmatigheid	• AB spreekt met DB over bevindingen rechtmatigheid

Het normenkader, zoals vermeld bij stap 1, bestaat uit externe en interne wet- en regelgeving. Het normenkader is opgenomen in het controleprotocol. Jaarlijks wordt beoordeeld of het normenkader geactualiseerd moet worden.

3. Rollen en verantwoordelijkheden

Dit hoofdstuk gaat in op de veranderende rollen en verantwoordelijkheden van het Algemeen Bestuur (AB), het Dagelijks Bestuur (DB) en de accountant.

3.1 Algemeen Bestuur

De invoering van het dualisme in 2002 was gericht op het meer in balans brengen van de verhouding tussen AB en DB. Het DB bestuurt en voert het beleid uit. Het AB stelt vooraf de kaders vast en controleert. Voor de uitoefening van de controlefunctie is de jaarrekening vanzelfsprekend van groot belang. Op basis van artikel 213 van de Gemeentewet stelt het AB de controleverordening vast. Door middel van deze verordening dient het AB te waarborgen “dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.” Hierin komt ook de rol van de accountantscontrole aan de orde. Bij de invoering van het dualisme is vastgelegd dat het AB als opdrachtgever van de accountant optreedt.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen het AB en DB, over de (financiële) rechtmatigheid. Dit met als doel om de kaderstellende en controlerende rol van het AB op dit vlak te versterken.
Hierbij is van belang dat het AB:

- De verantwoordingsgrens vaststelt (tussen de 0% en 3%).
- Aangeeft aan het DB, wat over de rechtmatigheid in de paragraaf bedrijfsvoering opgenomen moet worden.

3.2 Dagelijks Bestuur

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur ligt, nu en straks, bij het DB. Het DB richt daarvoor de administratie en interne beheersing zodanig in, dat het verantwoording kan afleggen. Het gehele DB is verantwoordelijk voor het vermijden van rechtmatigheidsfouten en het optimaliseren van de bedrijfsprocessen om dit te voorkomen. De staatsrechtelijke verantwoordelijkheid bestond al. Het verantwoordelijkheid afleggen door het DB ondersteunt de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het AB en het DB.

Hierbij is het volgende van belang. Het DB:

- neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening.
- neemt een toelichting op in de paragraaf bedrijfsvoering van het programmajaarverslag, over de financiële rechtmatigheid. Kern daarbij is beheersing, rapportage en maatregelen.

3.3 Accountant controleert de getrouwheid

De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast, inclusief de rechtmatigheids-verantwoording. In de controleverklaring wordt straks geen afzonderlijk oordeel meer gegeven over het aspect van de rechtmatigheid. Het DB zal immers de rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. De accountant zal uitsluitend toetsen of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is.

De accountant beoordeelt bij de start van zijn controle of de minimaal noodzakelijke interne beheersing aanwezig is. Er wordt dan gekeken of het risico dat er een materiële afwijking van de criteria van getrouwheid en rechtmatigheid ontstaat, voldoende wordt beheerst.

4. De rechtmatigheidsverantwoording

4.1 Algemeen

De commissie BBV heeft een standaardtekst opgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording, die straks een onderdeel vormt van de jaarrekening. Deze tekst is opgenomen in bijlage 1. In deze standaardtekst wordt gesproken over afwijkingen. Onder afwijkingen worden verstaan posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het DB een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid. Belangrijk: deze onduidelijkheden staan niet gelijk aan de onzekerheden in de controle van de accountant. Het DB voert immers geen accountantscontrole uit, maar kan vanuit interne toetsingen en monitoring informatie krijgen over onduidelijkheden, die twijfels oproepen over de rechtmatigheid. Uiteenlopende oordelen over de rechtmatigheid en de daarmee verband houdende lasten, kunnen weergegeven worden als onduidelijkheden. Het is de rol van het DB om onduidelijkheden zoveel mogelijk te voorkomen. Waar deze (onverhoopt) voorkomen, moet het DB ze binnen een redelijke termijn verhelderen.

Naast het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording kan het DB in het programmajaarverslag het ‘eigen verhaal’ aan het AB vertellen, over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten. Deze informatie dient vastgelegd te worden in de paragraaf bedrijfsvoering. In de notitie paragraaf bedrijfsvoering van de commissie BBV zijn hierover de volgende stellige uitspraken opgenomen:

- In de paragraaf bedrijfsvoering wordt, op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van afspraken met het AB, aanvullende informatie opgenomen over de individueel geconstateerde afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording.
- In de paragraaf bedrijfsvoering beschrijft het DB welke acties worden ondernomen om de afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording in de toekomst te voorkomen.
- niet financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Als input voor de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering kan het DB gebruik maken van de bevindingen van de interne controle zoals deze zijn vastgelegd in de interne managementletter. Deze interne managementletter wordt tweemaal per jaar uitgebracht aan het DB.

De paragraaf bedrijfsvoering is geen onderdeel van de jaarrekening en de accountant toetst deze dan ook anders dan de rechtmatigheidsverantwoording. Maar het biedt wel een goede basis voor het gesprek dat AB en DB over het verantwoorden over rechtmatigheid kunnen hebben. Het zou een gemiste kans zijn als bij de rechtmatigheidsverantwoording het beeld ontstaat, dat de verantwoording afgelegd wordt aan de accountant. Dat is namelijk nadrukkelijk niet de bedoeling.

Uitgangspunt:

Het DB neemt in het programmajaarverslag in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.

4.2 Verantwoordingsgrens

De verantwoordingsgrens is een door het AB vastgesteld bedrag, waarboven het DB de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van MRE, inclusief de dotaties aan de reserves.

Het AB is vrij om binnen de eerdergenoemde bandbreedte de grens te bepalen. Voor fouten en onduidelijkheden geldt hetzelfde percentage. Fouten en onduidelijkheden mogen daarbij niet bij elkaar opgeteld te worden.

Het AB is vrij om binnen de genoemde bandbreedte tussen de 0% en 3%, het percentage voor de verantwoordingsgrens vast te stellen. Elke keuze heeft echter gevolgen. Voor het bepalen van die grens spelen zijn een aantal factoren van belang. Het kan kostbaar en tijdrovend zijn om iedere euro die kan leiden tot een rechtmatigheidsfout of onduidelijkheid te controleren en te verantwoorden. Ook wil het AB sturen op hoofdlijnen en zal daarom niet elke afwijking relevant vinden.

Aspect	Overwegingen
Informatiepositie van het AB	Bij een laag percentage worden in de rechtmatigheidsverantwoording eerder fouten en onduidelijkheden opgenomen en dus zichtbaar voor het AB. Bij een hoog percentage ligt de lat hoger en zal het AB niet alles te horen krijgen.
Kosten van de verantwoording	De organisatie moet kosten maken om afwijkingen op te sporen en vast te leggen. Als de verantwoordingsgrens op een laag niveau wordt vastgesteld, komen ook afwijkingen in beeld, waar relatief geringe bedragen mee zijn gemoeid. Ook zal de organisatie meer afwijkingen moeten opsporen, vastleggen en rapporteren. De interne controle wordt dan duurder.
Eenduidigheid van normen en communicatie	Binnen de organisatie kunnen al normen (percentages) gehanteerd worden voor de interne controle. De accountant hanteert in het kader van de materialiteit ook normen, die ontleend zijn aan het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Wil het AB verschillende normen hanteren, dan moet uitgelegd worden waarom iets bezien door de bril van rechtmatigheid wel akkoord is en door de bril van materialiteit niet.

Voor ieder van de aspecten zal een korte toelichting worden gegeven.

Informatiepositie

Het AB zal een afweging moeten maken over wat wel en niet opgenomen moet worden in de rechtmatigheidsverantwoording. Het aangrijpingspunt daarvoor is de verantwoordingsgrens. Hoe hoger de grens, hoe minder snel er informatie opgenomen zal worden in de rechtmatigheidsverantwoording. Relevante vragen hierbij voor het AB zijn:

- Moet in beginsel over iedere (onrechtmatig bestede) euro verantwoording worden afgelegd, of gaat het om de grote lijnen en dus om onrechtmatigheden waar een substantieel bedrag is gemoeid?
- Wat wil het AB gaan doen met de verkregen informatie. Wil het AB ook kunnen ingrijpen bij ‘incidenten’ of gaat het om het beleid rond rechtmatigheid? Wat voor informatie is daarvoor nodig?
- Kunnen DB en AB afspraken maken over wat er over rechtmatigheid in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen? Dergelijke afspraken zijn ook van invloed op de informatiepositie van het AB.

Kosten van de verantwoording

Informatie verzamelen en vastleggen over rechtmatigheid door het ambtelijk apparaat is niet kosteloos. Hoeveel dit kost, hangt ook af van de interne beheersing van de organisatie. Is de interne beheersing op orde, dan hoeft de organisatie weinig interne controle-inspanningen te leveren. Als de interne beheersing niet op orde is, dan moet de organisatie meer uitgeven aan interne controle om zijn rechtmatigheidsverantwoording vast te stellen. Het AB kan bij het vaststellen van de hoogte van de verantwoordingsgrens rekening houden met de kosten ervan, maar kan de grens later ook lager bijstellen wanneer de kwaliteit van de interne beheersing is toegenomen.

Eenduidigheid van normen en communicatie

Het AB kan er ook voor kiezen om aan te sluiten bij percentages, die reeds herkend worden binnen en buiten de organisatie. Hierbij kan worden gedacht aan percentages die een rol spelen bij de interne controle, of het percentage dat de controlerend accountant hanteert in het kader van de materialiteit. Hierbij zal met name de 1%-norm voor fouten relevant zijn. Het AB is vrij om ieder percentage te kiezen binnen de bandbreedte, maar afwijkende percentages vergen naar verwachting wel uitleg. Fouten die die onder de verantwoordingsgrens liggen, hoeven bijvoorbeeld niet te worden opgenomen

in de rechtmatigheidsverantwoording, maar kunnen wel van invloed zijn op de materialiteit en daar dan wel boven de grens uitkomen.

Zoals vermeld in het (concept) controleprotocol 2022-2025 is het uitgangspunt om de verantwoordingsgrens gelijk te houden aan de goedkeuringstolerantie voor de accountantscontrole, i.c. 1%. Uitgaande van de concept begroting 2022 betekent dit dat de verantwoordingsgrens circa € 146.000 bedraagt. Deze grens geldt op dit moment ook voor de interne controle. Uit zowel de interne als de externe controle zijn de afgelopen jaren geen fouten en/of onzekerheden gebleken boven de goedkeuringstolerantie.

Uitgangspunt:

Op grond van het (concept) controleprotocol 2022-2025 is het uitgangspunt de verantwoordingsgrens op 1% van de totale lasten van MRE te bepalen, inclusief de dotaties aan de reserves. Hiermee wordt aangesloten bij de goedkeuringstolerantie voor de accountantscontrole.

4.3 Rapportagegrens

Het DB is verplicht om onrechtmatigheden toe te lichten in de bedrijfsvoeringsparagraaf indien de geconstateerde onrechtmatigheid de verantwoordingsgrens (1% van de totale lasten) overschrijdt. Dit als toelichting/aanvulling op hetgeen is opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Het DB hecht waarde aan het gesprek over de bevindingen uit de rechtmatigheidscontroles. Daarom beperkt het DB zich niet alleen tot het geven van een toelichting louter bij het overschrijden van de verantwoordingsgrens. Het DB rapport derhalve alle bevindingen omtrent de financiële rechtmatigheid boven de rapportagegrens in de paragraaf bedrijfsvoering met een toelichting vanuit haar actieve informatieverstrekking richting AB.

Op basis van het (concept) controleprotocol 2022-2025 wordt de rapportagegrens vastgesteld op € 50.000. Hiermee volgen we de ingezette lijn zoals deze voor de accountant gold tot en met 2021 om geconstateerde onrechtmatigheden vanaf deze grens te benoemen in het rapport van bevindingen bij de jaarrekening.

Uitgangspunt:

Op grond van het (concept) controleprotocol 2022-2025 wordt de rapportagegrens bepaald op € 50.000. Fouten en onduidelijkheden boven de rapportagegrens worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.

5. Onderbouwing rechtmatigheidsverantwoording

5.1 Algemeen

Organisaties dienen een onderbouwing op te stellen voor de rechtmatigheidsverantwoording. De onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording kan bestaan uit de volgende elementen: de uitkomsten van de uitgevoerde interne controles, bevindingen naar aanleiding van gesprekken met management, bewuste keuzes om af te wijken van wet- en regelgeving (al heeft dit niet de voorkeur), fraudesignalen, uitgevoerde data-analyses etc.
Vervolgens kan de interne controle worden onderbouwd door bijvoorbeeld:

- Risicoanalyse die alle financiële stromen afdekt.
- Kwaliteits- en risicobeoordeling van de interne processen en IT-systemen.
- Plan van aanpak van de uitvoering van de interne controles.
- Identificeren van de risicovolle stromen en de hoofdlijnen van de interne beheersing daarvan.
- Bepalen van omvang van de werkzaamheden; dit zal afhankelijk zijn van de verantwoordingsgrens die is overeengekomen met het algemeen bestuur.
- Mix van werkzaamheden (controles testen, deelwaarnemingen, statistische steekproeven).
- Mogelijke inzet van data-analyse (randvoorwaarden).
- Verslag over de uitkomsten van de uitgevoerde interne controles.

Zowel de accountant als de organisatie hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om vroegtijdig afspraken te maken, over de onderbouwing door de organisatie en controle door de accountant van de rechtmatigheidsverantwoording. Zowel bij de organisatie als bij de accountant zal een risico-inschatting hierbij vaak het vertrekpunt zijn. Belangrijk is dat deze risico-inschatting en de eventuele verschillen daarin vooraf tijdig met elkaar zijn besproken. Het is aan te raden om de afspraken schriftelijk vast te leggen.

De werkzaamheden in het kader van de interne beheersing moeten voldoende zekerheid geven aan het dagelijks bestuur dat de afwijkingen van de rechtmatigheid niet uitkomen boven de verantwoordingsgrens die met het algemeen bestuur is afgesproken. Voor de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording dient een intern controleplan opgesteld te worden. Organisatie en accountant moeten vóóraf afstemming en overeenstemming hebben bij het opstellen van het controleplan, de opzet van de steekproef en andere controlemiddelen, zoals beoordeling van analyses. Zodat later geen discussie ontstaat over de diepgang van de uitvoering van de interne controle. Ook zal de accountant willen vaststellen of de selectie van de posten objectief heeft plaatsgevonden.

5.2 Intern controleplan MRE

In mei 2017 heeft het DB het Intern controleplan vastgesteld. Met dit plan wordt beoogd de interne controlewerkzaamheden te structureren en af te stemmen op de externe accountantscontrole. Belangrijke onderwerpen die in dit intern controleplan aan de orde komen zijn het doel en de reikwijdte van de interne controle, de kaders voor de rechtmatigheid, de risicoanalyse en de dossiervorming.

De interne controle is gebaseerd op een risicoanalyse. Met name de processen welke een groot financieel belang vertegenwoordigen en waarbij het risico op fouten het grootst is, krijgen de hoogste prioriteit te krijgen in de uitvoering van de interne controle. Op grond van de risicoanalyse worden de volgende processen betrokken in de interne controle:

- Inkoop en aanbesteding
- Factuur- en betaalproces
- Personele lasten
- Subsidieverstrekking
- Treasury
- Memoriaalboekingen
- Automatisering

In de tweede helft van 2021 is het intern controleplan uitgebreid met fiscale aspecten om zodoende ook fiscaal in control te zijn. De fiscale aspecten hebben betrekking op de vennootschapsbelasting, loonheffing en omzetbelasting. Deze belastingsoorten hebben raakvlakken met nagenoeg alle processen binnen MRE. Daarom is fiscaliteit als een integraal onderdeel van het intern controleplan verwerkt.

Jaarlijks wordt beoordeeld of de risicoanalyse geactualiseerd moet worden. Omstandigheden die van invloed zijn op de risicoanalyse zijn onder meer nieuwe dan wel aangepaste regelgeving, wijzigingen in de organisatie of wijzigingen in de activiteiten.

De uitwerking van de controlewerkzaamheden per proces heeft plaatsgevonden in diverse werkplannen die onderdeel uitmaken van het Interne controleplan. De fiscale aspecten maken onderdeel uit van deze werkplannen. Het interne controleplan biedt een gedegen basis voor MRE om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording. Het geactualiseerde interne controleplan 2022 is opgenomen in bijlage 2.

Uitgangspunt:

Het geactualiseerde interne controleplan 2022, met daarin opgenomen de fiscale aspecten voor de vennootschapsbelasting, loonheffing en omzetbelasting, wordt als basis gebruikt voor het uitvoeren van de interne controlewerkzaamheden om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording.

6. Controle door de accountant

De accountantscontrole van de rechtmatigheidsverantwoording verschilt straks feitelijk niet van de controle van andere posten en toelichtingen in de jaarrekening. In de kern controleert de accountant het getrouwe beeld van de rechtmatigheidsverantwoording op dezelfde wijze als bijvoorbeeld de getrouwe weergave van de post materiële vaste activa en bijhorende toelichting in de jaarrekening.

6.1 Materialiteit

De vraag kan rijzen hoe de verhouding is tussen enerzijds de genoemde verantwoordingsgrens en anderzijds de materialiteit waarmee het dagelijks bestuur de jaarrekening opstelt. Waarmee zal de accountant controleren? Daarvoor zullen we allereerst dieper moeten ingaan op wat materialiteit is.

Informatie is materieel of heeft een materieel belang, als deze informatie invloed kan hebben op de besluitvorming van de gebruiker van die informatie. Materialiteit is direct gekoppeld aan de gebruikers en het doel van de verstrekte informatie. Gebruikers zijn bijvoorbeeld AB-leden.

Materialiteit speelt op verschillende manieren een rol bij het opstellen van een jaarrekening en de controle daarvan. Allereerst is het een maatstaf van hoe de jaarrekening precies moet zijn opgesteld. Daarbij spelen de kaders en grenzen die het AB met het DB afspreekt een rol. Deze kaders en grenzen worden meegegeven aan de accountant. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt uitgegaan van de gedachte dat gebruikers begrijpen dat materialiteit een rol speelt bij het opstellen van de jaarrekening en dat de opsteller een inschatting heeft gemaakt van de belangen van de specifieke gebruikers.

Voor de controle is het Besluit accountantscontrole decentrale overheden leidend (Bado). De grenzen voor de bepaling van de materialiteit zijn weergegeven in de onderstaande tabel en zijn gebaseerd op het thans geldende Bado.

	Strekking van de controleverklaring:			
Goedkeuringstolerantie	**Goedkeurend**	**Met beperking**	**Oordeelonthouding**	**Afkeurend**
Fouten in de verantwoording	< 1%	> 1% en < 3%	N.v.t.	≥ 3%
Onzekerheden in de controle	< 3%	> 3% en <10%	≥ 10%	N.v.t.

In het controleprotocol ten behoeve van de accountantscontrole heeft het AB de bovenstaande tabel overgenomen. De rapporteringstolerantie[1] heeft het AB vastgesteld op € 50.000.

De accountant gebruikt de materialiteit voor:
- Het bepalen van de diepgang van door de accountant uit te voeren werkzaamheden.
- Het bepalen van het oordeel van de accountant over de jaarrekening.

6.2 Accountantscontrole

De accountant zal starten (stap 1) met een gesprek met de organisatie en een risicoanalyse om onder meer te bepalen wat het risico is op een materiële fout in de rechtmatigheidsverantwoording door het

[1] De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen.

DB. Het gaat hier om de kans dat het DB beweert dat de rechtmatigheidsfouten kleiner zijn dan de door de AB bepaalde verantwoordingsgrens, terwijl in werkelijkheid de rechtmatigheidsfouten boven de verantwoordingsgrens liggen. Dan geeft de rechtmatigheidsverantwoording immers geen getrouwe weergave van de werkelijkheid.

Vervolgens (stap 2) beoordeelt de accountant het systeem van interne beheersing. Centraal staat de vraag in hoeverre het systeem van interne beheersing waarborgt dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave is van de werkelijkheid als het gaat om de rechtmatigheid van transacties en balansposities.

De accountant toetst ook de kwaliteit van de interne controlewerkzaamheden. Hierbij gaat het om de kwaliteit van het plan van aanpak, de uitvoering van de werkzaamheden, de dossiervorming, de wijze waarop conclusies worden getrokken en de vervolgactie die worden genomen om eventuele onrechtmatigheden weg te nemen of voortaan te voorkomen.

Bij stap 3 controleert de accountant zelf op basis van steekproeven, deelwaarnemingen, cijferanalyses etc. gegevensgericht de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan transacties en balansposities.

6.3 Samenhang bevindingen MRE en accountant

De verantwoordingsgrens en de materialiteit zijn dus niet per definitie hetzelfde, maar het wel of niet opnemen van een rechtmatigheidsfout kan wel degelijk gevolgen hebben voor de strekking van de controleverklaring.

In het geval dat de organisatie zelf oordeelt dat er geen rechtmatigheidsfouten hoger dan de verantwoordingsgrens te melden zijn en de accountant constateert wel fouten boven de verantwoordingsgrens, dan zou de rechtmatigheidsverantwoording dus geen getrouw beeld geven. Een reden voor de accountant om een afkeurende verklaring af te geven voor getrouwheid. Dit kan voorkomen worden door vóór de vaststelling van de jaarrekening de rechtmatigheidsverantwoording aan te passen en de fouten, zoals geconstateerd door de accountant, alsnog te vermelden. De accountant kan dan alsnog een goedkeurende verklaring afgeven.

6.4 Gaan MRE en de accountant geen dubbel werk doen?

De vraag kan rijzen of niet het gevaar bestaat dat de accountant in het kader van de hierboven beschreven toets, al het werk van MRE weer gaat overdoen. Dit is nadrukkelijk niet de bedoeling, maar het kan ook weer niet zo zijn dat een accountant volstaat met het slechts kennis nemen van de bevindingen van MRE. De mate waarin de accountant gebruik kan maken van hetgeen door MRE aangeleverd wordt, hangt onder meer af van de kwaliteit van de (verbijzonderde) interne controle, de onderbouwing van de bevindingen door MRE, etc.

Hierbij is het van belang dat vroegtijdig overlegd wordt en afspraken worden gemaakt met de accountant over de activiteiten die gedurende het controlejaar uitgevoerd gaan worden in het kader van de (verbijzonderde) interne controle.

Hierbij is het ook van belang dat de controlerend accountant vroegtijdig aangeeft op welke wijze gebruik kan worden gemaakt van de uitkomsten van de (verbijzonderde) interne controle. Het betreft hier een professionele dialoog tussen organisatie en accountant op basis van gelijkwaardigheid en een gedeeld belang. Het gedeelde belang is onder meer het voorkomen van misverstanden over wat de organisatie heeft gedaan om de rechtmatigheid goed in beeld te krijgen en de manier waarop de accountant in de controle hiervan gebruik kan maken.

De afgelopen jaren is er een uitstekende samenwerking geweest met de accountant. De reikwijdte van de interne controle is afgestemd op de accountantscontrole en de accountant heeft kunnen steunen op de interne controlewerkzaamheden. Hierdoor is een efficiënte en effectieve accountantscontrole gerealiseerd. Doordat vanuit de verbijzonderde interne controle tweemaal per jaar een interne managementletter is samengesteld, kon de accountant op hoofdlijnen rapporteren en verwijzen naar de interne managementletter voor meer detailinformatie. Uit de accountantscontrole zijn de afgelopen

jaren overigens geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd die boven de rapportagetolerantie uitkomen.

7. Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat MRE de afgelopen jaren de interne controle en de verantwoording hierover al dusdanig heeft georganiseerd dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording weinig impact heeft. Feitelijk is het fundament voor de rechtmatigheidsverantwoording al in eerdere jaren gelegd.

In de voorliggende notitie zijn de volgende uitgangspunten voor de rechtmatigheidsverantwoording expliciet gemaakt:

- Het DB neemt in het programmajaarverslag in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.
- Op grond van het (concept) controleprotocol 2022-2025 is het uitgangspunt de verantwoordingsgrens op 1% van de totale lasten van MRE te bepalen, inclusief de dotaties aan de reserves. Hiermee wordt aangesloten bij de goedkeuringstolerantie voor de accountantscontrole.
- Op grond van het (concept) controleprotocol 2022-2025 wordt de rapportagegrens bepaald op € 50.000. Fouten en onduidelijkheden boven de rapportagegrens worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.
- Het geactualiseerde interne controleplan 2022, met daarin opgenomen de fiscale aspecten voor de vennootschapsbelasting, loonheffing en omzetbelasting, wordt als basis gebruikt voor het uitvoeren van de interne controlewerkzaamheden om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording.

Bijlage 1: Model van de rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid DB

In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het DB aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door het AB vastgestelde kaders zoals de begroting en bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het AB op XX XXX 202X vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het AB bepaald en bedraagt x% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € x.

Conclusie

Het DB is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties (niet) rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De geconstateerde afwijkingen betreffen[2]:

-
-
-

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het DB beschreven welke actie zij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

[2] De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden als gedefinieerd in de Kadernota Rechtmatigheid) worden alleen vermeld indien de door het AB gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden.

Bijlage 2: Intern controleplan 2022